

KUKÁTKO

ZPRAVODAJ XVI. KRAJSKÉ SOUTĚŽNÍ
PŘEHLÍDKY INSCENACÍ HER PRO DĚTI

RAKOVNÍK 1989

3

Foto z inscenace

HODNOCENÍ ODBORNÉ POROTY

K zlatému pokladu českého divadla neodmyslitelně patří odkaz divadla sousedského. Je - přesněji mohl by být - silným improvizačním zdrojem čisté neiluzivní divadelnosti, který by mohl zvláště dobře posloužit modernímu divadlu i tam, kde se obrací k dětem. Je však minimálně využíván - už proto je dramaturgická volba souboru Anfas sama o sobě záslužným činem.

Textový podklad inscenace tvoří scénář, komponovaný z fragmentů různých zachovaných tzv. koledních her. Scénář je sklouben mimořádně citlivě, s hlubokým pochopením nejen pro formu, ale hlavně pro opravdovost sdělení lidového divadla. Jevištní realizace

však právě tuto opravdovost postrádá. Chybí jí především to základní: určení pozice, úhlu přehledu na znázorňovanou skutečnost. Z toho pak vyplývá nedostatek jednotného inscenačního principu a stylu. Dějová linie není jasně vyznačena ani v aranžmá ani rytmem a v hereckém projevu se mísí naivistický přístup se shazovačným způsobem divadla na divadle.

Přes tyto nedostatky prokázal soubor Anfas divadelní poučenost, originalitu ve vyhledávání dramaturgického materiálu a především to, že má ve svém středu autorsko-dramaturgickou osobnost.

VÍTE, ŽE

...představitelka Panny Marie ve hře "Kolední hry vánoční" měla s sebou v zákulisí své vlastní čtyřměsíční "Jezulátko" - kluka Františka.
...opět pozdní příchod do divadla. Už druhé představení narušila svým příchodem po začátku jedna třída, vina nepadá na její hlavu. Pozdní příchod zavinilo ČSAD.

DĚTSKÁ POROTA

- byl to muzikál, chvíli hráli a chvíli zpívali.
- vánoce působily ze začátku, pak už ne.

- snad proto, že je teprve začátek listopadu.

Dějovou linku děti vystopovaly beze zbytku a hudba se líbila.

- byla živá.

Jen vznikla domněnka, že pláč děťátka je z reproduktoru, ale hlásek patřil miminku z hlediště, jehož maminka hrála Pannu Marii.

- malej Ježíšek brečel, protože se na sebe dlouho koukal.

Ke kostýmům byly připomínky:

- čertovy byly vidět pod kostýmem plavky.

- Panna Marie určitě neměla kostkované šaty, jak jí znám ze sošek.

- král Herodes přišel jen v menších strákách, neměl od začátku kostým, bylo by mu horko. Nemusel hned hrát.

- scéna byla prostá.

- vločky na pozadí připomínaly zimu.

- stůl měl jen chudý ubrus.

Děti na scéně zaujal stůl a rozjely úvahy:

- stůl musí být všude, my ho máme taky doma.

- překážel jim, zakopávali o něj.

- museli na něco pokládat loutky, byl podlahou Betléma.

- dřív byl stůl bohatstvím rodiny, když hořelo, tak ho vynášeli jako první. To nám říkali na Chodsku.

Loutky děti pochopily jako:

- byly to jejich podobizny.

- aby nemuseli černého krále černit, načernili špalík a ten vystihoval, že je černej.

Líbil se andílek, jak hrál na flétu a hospodyně jak zpívala a taky že Herodes skončil v pekle za své hříchy.

DNES VÍTÁME

...divadelní soubor J.K.Tyla SKP Kutná Hora. Amatéři z Kutné Hory přijíždějí na krajskou přehlídku už po třetí. Poprvé vystoupili v roce 1978, podruhé o devět let později a letos, do třetice všeho dobrého / a zlého / uvidíme jejich inscenaci hry V.Čtvrťka "Malá zlá kouzelnice". Ale to nejsou všechny hry, co soubor za svoji dlouholetou divadelní tradici pro děti sehrál. Je jich mnohem více a tak kutnohorským přejeme do dalších let ještě více inscenací pro děti a na prknech našeho divadla "Zlomte vaz!"

DIVADELNÍ TVŮRCI - N E P Ř E H L Ě D N Ě T Ě

Máte zájem o problematiku divadla pro děti? Pak máte jedinečnou možnost vybrat si z nabídky ředice Divadlo pro děti, ve které dosud vyšlo:

1. Alena Urbanová - POPELKA DIVADLA PRO DĚTI
Krajské kulturní středisko České Budějovice 1986
2. ALMANACH 1985/86, ohlédnutí za sezónou amatérských a částečně i profesionálních divadel pro děti a ALMANACH 1986/87
Krajské kulturní středisko České Budějovice 1987 a ÚKVČ Praha
3. Zdena Josková, Alena Urbanová, Jarmila Černíková - DRAMATIKA PRO DĚTI, I.DÍL - 3x Božena Němcová
Okresní kulturní středisko Benešov a Středočeské krajské kulturní středisko Praha 1988
4. Eva Machková - MEZI SKUTEČNOSTÍ A SNEM, k poetice pohádkové hry - část dramatizací
Krajský dům pionýrů a mládeže v Ostravě 1988
5. Zdena Josková, Alena Urbanová - DRAMATIKA PRO DĚTI, II.DÍL - 3x K.J.Erben
Středočeské krajské kulturní středisko Praha 1989
6. Hana Šmahelová - CESTY FOLKLÓRNÍ POHÁDKY K LITERATUŘE
Krajské kulturní středisko České Budějovice 1989

Připravuje se :

- ALMANACH 1987/88
- DRAMATIKA PRO DĚTI, III. DÍL - 3x bří Čapkové
- DRAMATIKA PRO DĚTI, IV.DÍL - 3x Hans Christian Andersen
Středočeské krajské kulturní středisko Praha

Většinu publikací můžete na požádání získat u krajského metodika dr. M.Strotzera. Ale pozor! Zájem je veliký a sklad se prázdní.

NA KRAJSKÉ PŘEHLÍDCE se udělují ceny za nejlepší inscenační výsledky a výkony. Ceny a s nimi spojené diplomy jsou uděleny na základě návrhu krajské odborné poroty: a/ za nejlepší inscenaci přehlídky b/ za nejlepší výkony /na př. za dramaturgii, za režii, za scénografii, za hudební složku inscenace, za mužské a ženské herecké výkony a pod./ Krajská odborná porota může dle situace vyzdvihnout další ocenění-hodné inscenační počiny a amatérské výkony udělením čestných uznání, která nejsou vázána na udělení cen. - Tolik ze statutu krajské soutěžní přehlídky divadelních her pro děti.

PATERO PŘEMÍTÁNÍ O POPELČINÝCH PROBLÉMECH

Úvaha třetí - O JEVIŠTI, KTERÉ JE SVĚTEM

Děti samy své divácké potřeby a požadavky pochopitelně neformulují. Ale díky práci několika citlivých dětských psychologů jsme už dnes sto pochopit, co vlastně od divadla potřebují: ventil nahromaděným prožitkům, uvolnění tenzí, rozechvění senzitivity, zostření vnímavosti, emoci a katarzi - to jest pocit uspokojení, že chaos života byl uspořádán a že mu porozuměly.

Trochu s překvapením přitom zjišťujeme, že se divácká potřeba od dospělé vlastně neliší. /je totiž omyl domnívat se, že se dospělý divák nejvíc těší na to, že mu divadlo poskytne "důvod k zamyšlení"/. U dospělých je zřejmé, že naplnit tuto potřebu do hloubky může jen umění divadla, ne kýč. U dětí je naopak už stopadesát let jaksi obecně samozřejmé, že na to stačí atrapa.

Dětské obecenstvo ovšem má své zvláštnosti, ale je jich nepoměrně méně než se traduje. Pro děti je atrakcí už fakt divadla jako takového, ne až to, co se děje na jevišti. Vnímají divadlo jako jednolitý celek, žánry nerozlišují. Zhruba do dvanácti let neznají minusové kritické hodnocení, alespoň je nedovedou vyjádřit. Řeší to jinak: co je nezaujme, to na místě zapomenou. Cokoli je dětem předvedeno v jakékoli, i sebefantastičtější podobě, je pro ně skutečností, realitou řádově stejnou jako to, co se děje na ulici. Ne-li "skutečnější" prostě proto, že smysl jevištního dění jsou schopné ovládnout, smysl životních dějů jim ještě často uniká. Zároveň ovšem chápou možná rychleji než dospělí/, že divadelní realita je jen "jako". Tajemství této podvojnosti je prosté, její původ je v dětské hře. Hrající si dítě tu chvilku ve svém životě prožívá naprosto reálně, třeba v pomyslném světě, jehož hranice si samo stanovilo. Každé "jako" musí být doopravdy, předstíraná hra by ztratila smysl, přestala by být hrou. A to by mělo být i základním zlatým pravidlem veškerého divadla, určeného dětem. Pro děti prkna jeviště svět ne pouze znamenají, pro ně tím světem j s o u .

Alena Urbanová

KUKÁTKO 1989 vydává přípravný výbor. Toto 3. číslo vyšlo 3. listopadu. Odpovědný redaktor Jaroslav Kodeš. Foto Jiří Chlum. Povoleno OK ONV Rakovník, pod číslem 03212112/89. Tisk OŠ ONV Rakovník.